

BØGER

Arthur Fang: Fra Isefjord til Køge Bugt. En Hjemstavnsbog, udgivet af Skolebiblioteksforeningen for Roskilde Amt. 192 S. Roskilde 1940.

Blandt de Hjemstavnsbøger til Brug i Undervisningen eller i Studiekredse, som har set Lyset i de senere Aar, indtager Arthur Fangs Bog en fremragende Plads; jeg tror næppe, nogen af de andre overgaar den i kyndig og klar Behandling af Stoffet. Det er en stor Fordel, at en enkelt Forfatter har kunnet beherske hele det vidtspændende Stof og har gjort det paa saa overlegen en Maade som her. Vi kunde ønske os en lignende Bog for Holbæk Amt! Den omfatter først Egnens Geologi og dernæst især dens Historie fra Rensdyrjægerens Tid op til vore Dage. Maaske burde der ogsaa have været Afsnit om Flora og Fauna. Men den historiske Oversigt er klareret storartet, og Bogen bør finde mange Læsere ogsaa her oppe i Nabolandet.

Fra Nationalmuseets Arbejdsmark 1940 indeholdt 8 rigt illustrerede Afhandlinger, bl. a. H. C. Bronholm: Mandsdragter i Bronzealderen, C. M. Smidt: Dronningholm ved Arresø og Margrethe Hald: Af Halmen og i Dynen.

Fra Nationalmuseets Arbejdsmark 1941 indeholder 10 Afhandlinger; vi nævner: Arne Ludvigsen og Ax. Steensberg: En dansk Bondegaard gennem 2000 Aar (Pebringegaarden ved Karise), Therkel Mathiassen: Vore ældste Menneskefremstillinger; C. I. Becker: En Begravelsesplads fra yngre Bronzealder (ved Hundested), Chr. L. Vebæk: Middelalderlige Bondegaarde paa Grønland; H. Norling-Christensen: Et Bronzealders Helligtegn. — Disse Aarbøger har faaet mange Læsere og fortjener det; de giver en i bedste Forstand populær Fremstilling af nye Resultater inden for dansk Museumsforskning.

I Aarbøger for nord. Oldkyndighed og Historie 1939 har Museumsinsp. C. I. Becker en stor Afhandling med Emne fra vort Amt, „En Stenalderboplads paa Ordrup Næs“, fundet 1935 af Fiskerne Holger og Valdemar Villadsen. Fundet synes at vise, at Ertebøllekulturen i Kystegne har bevaret en længere Levetid end tidligere antaget, langt op i Yngre Stenalder.

Foreningen „Danmarks Folkeminder“ har til sine Medlemmer udsendt 2. og sidste Levering af J. S. Møllers store

Værk: „Moder og Barn i dansk Folkeoverlevering“, som vi omtalte i Fjor. Bogen er overalt blevet anmeldt særdeles rosende.

Kirken. Hvad enhver bør vide om vor danske Kirke; en smuk lille Bog af Provst Otto Holmgaard og Dr. teol. Niels Nøjgaard. Den giver værdifulde Oplysninger om vore Kirker, Gudstjenestens Ordning og Indhold, Menighedslivets Udvikling i historisk Lys, og den fortjener mange gode Læsere. (192 Sider, rigt illustreret, Kbh. 1940).

„Fortid og Nutid“, udg. af „Dansk historisk Fællesforening“, har i 1939 bragt Prof. Dr. Knud Jessens Afhandling: Naturforholdene og Mennesket i Danmarks Oldtid. I 1940: Werner Christensen: Fosfatanalysen i Arkæologiens Tjeneste, en højst interessant Redegørelse for de Undersøgelser, Forfatteren har gjort paa Steder, hvor der har ligget gamle Landsbyer, eller ved Trelleborg, af Kulturlagets Fosfatindhold. — Gunnar Olsens „Studier i Præstemantallene 1677—87“ hviler for en Del paa Materiale her fra Holbæk Amt. Disse Mandtal til Ekstraskatte fra Tiden omkring 1700 giver en Del værdifuldt Stof, ikke mindst for Lokalhistorikere.

„Danske Historisk Fællesforening“ har desuden i 1940 udsendt „Skriftprøver fra Tiden efter Reformationen til Midten af 19 Aarh“. Med Tekstlæsninger. Ved Dr. Holger Hjelholt. Med denne Bog faar de mange, der i Arkiverne søger personalhistoriske eller lokalhistoriske Oplysninger om Slægt eller Egn, et værdifuldt og længe savnet Hjælpemiddel til at lære at læse gammel Skrift. Her er klare Gengivelser af alle Slags Breve, Regnskaber, Tingbøger o. lign., og i et medfølgende Teksthefte findes „Oversættelserne“.

Af den rent lokale Litteratur kan nævnes, at „Holbæk Købstads Historie“ nu er naaet til 14. Hefte og skulde kunne afsluttes i Aar; Holbæk Amts Landboforening har udsendt et smukt udstyret Festskrift i Anledning af Foreningens 75 Aars Jubilæum 9. Dec. 1940. Ogsaa Bager- og Konditoriarbejdernes Forbunds Holbæk Afdeling har fejret Jubilæet 1890—1940 med et Festskrift; det samme gælder Arbejdernes Fællesbageri i Holbæk, hvis Historie Anton Hansen har skildret i den nydelige lille Bog: „Det gamle Bageri“ 1891—1941. Endelig skal nævnes Aarsberetningerne fra Museerne i Kalundborg og Holbæk; til sidstnævnte har cand. mag. Niels A. Christiansen skrevet to Afhandlinger: „En Stenalders-Boplads, Holbæk Museums Deltagelse i Nationalmuseets Udgravning i Aamosen ved Ungløse“, i Aarsberetningerne 1940 og 41.

Albert Thomsen.